

Skjema sendes elektronisk til: postmottak@trondelagfylke.no

Kontaktpersoner: Margunn S. Knudtsen marknu@trondelagfylke.no tlf. 741 75 084
John Tore Vik johvi@trondelagfylke.no tlf. 741 75 068

Veiledning: – Tilleggsopplysninger **kan** vedlegges – **Alle** hvite felter i skjemaet skal fylles ut
– **Kun** søknader med søknadsskjema vil bli behandlet – **Unngå** henvisninger

1) Søker

Kommune(r):	Overhalla kommune		
Adresse:	Svalivegen 2, 7863 Overhalla		
Faglig ansvarlige:	Siri Hongseth (Enhetsleder kultur og samfunn) og Dagfinn Johansen (Fagsjef for oppvekst)	Telefon:	48054789 97958580
E-post:	Siri.hongseth@overhalla.kommune.no / dagfinn-arne.johansen@overhalla.kommune.no		
Bank-/postgiro:	4212 31 88203	Økonomisk ansvarlig:	Dagfinn Johansen

2) Forankring

Er søknaden forankret administrativt og politisk? (vedtak fra politisk behandling kan ettersendes)	Bare administrativt ☒	Begge deler ☐	Nei ☐
Er folkehelse forankret i kommunens plan- og styringssystem (kommuneplan, -delplan)?	Ja ☒	Nei ☐	
Har kommunen utarbeidet oversiktsdokument el. tilsvarende i.h.ht. folkehelselovens § 5?	Ja ☒	Nei ☐	
Vil kommunen yte egeninnsats i form av for eksempel arbeidsinnsats tilsvarende tilskuddsbeløp fra fylkeskommunen?	Ja ☒	Nei ☐	

3) Søknaden

a. Beskriv den tverrfaglige og tverrsektorielle prosessen i arbeidet med søknaden (Hvem har vært involvert i arbeidet med søknaden og på hvilken måte?)

Enhetsleder kultur og samfunn, fagsjef helse og sosial, prosjektleder rus og forebyggende arbeid og folkehelsekoordinator (MNS) tok initiativ til å vurdere søknad til Program for folkehelsearbeid i Trøndelag 2017-2022 for Overhalla kommune. Søknad ble så drøftet i et møte med rådmann, oppvekstsjef, rektor på Overhalla barne- og ungdomsskole (OBUS), teknisk sjef, fagsjef helse og sosial, enhetsleder kultur og samfunn og folkehelsekoordinator. Programmet ble vurdert som relevant for å imøtekomme flere folkehelseutfordringer i kommunen og ble sett som en fin mulighet til å videreutvikle og samkjøre med andre planer i kommunen. Det ble derfor vedtatt å søke om deltakelse. Det ble utnevnt en tverrfaglig og tverrsektoriell arbeidsgruppe med ansvar for å skrive søknad. Denne består av enhetsleder kultur og samfunn, oppvekstsjef, rektor OBUS, prosjektleder rus og forebyggende arbeid og folkehelsekoordinator. Folkehelsekoordinator ble utnevnt som ansvarlig for å drive skriveprosessen. Om søknaden innvilges vil arbeidsgruppa ha ansvar for å drive arbeidet fram, og enhetsleder kultur og samfunn vil ha ansvar for å koordinere arbeidet.

b. Beskriv kommunens viktigste folkehelseutfordringer med utgangspunkt i barn og unges oppvekstvilkår (Kort noen hovedpunkt om helsetilstanden, positive og negative. Vis til oversiktsdokument, Ungdata og andre lokale kilder)

Rus og psykiske helseutfordringer blant barn og unge

Ungdata undersøkelsen for 2017 viser at en del ungdommer sliter med psykiske plager i hverdagen i kommunen vår. Nesten 30 % av ungdommene oppgir at de er ganske mye eller veldig mye plaget med ensomhet, som er betydelig høyere enn landssnittet på 18 %. 20 % av ungdommene oppgir å være mye plaget med depressive symptomer, som også er høyere enn landssnittet på rundt 12 %. Debutalderen for alkohol er 13,8 år i gamle Nord-Trøndelag og er dermed lavere enn landssnittet på 14,5. I Overhalla har vi jobbet målrettet for å heve debutalderen for alkohol. Fra 14,0 i 2011, 14,3 i 2015

og 14,9 i 2017 (Ungdata). Det er fremdeles mye som kan gjøres innen rusforebyggende arbeid, men vi ser at det er et stort behov for å ta tak i psykiske helseutfordringer og velger derfor dette fokuset i Program for folkehelsearbeid.

Mulige årsaksfaktorer til psykiske helseutfordringer

I et folkehelseperspektiv er miljøer og arenaer som fremmer mestring, tilfredshet, tilhørighet, utvikling og vekst, autonomi, opplevelse av mening, delte mål og verdier og positive relasjoner sentrale for befolkningens psykiske helse. Hvordan barn og unge har det i de fysiske og sosiale miljøene de oppholder seg i er derfor viktig for deres psykiske helse og trivsel. For barn og unge er dette spesielt familien, skolen/barnehagen og fritidsarenaer/aktiviteter. I arbeidet med å se på mulige årsaksfaktorer til de psykiske helseutfordringene i kommunen har vi derfor sett nærmere på disse arenaene og fremhever i denne søknaden noen av de utfordringene vi mener er mest sentrale i Overhalla kommune:

Skoletrivsel

Ungdataundersøkelsen og elevundersøkelsen i Overhalla peker på at en del ungdom ikke trives så godt på skolen, og det er en del som føler seg mobbet. Elevundersøkelsen viser en markant nedgang i skoletrivsel fra 7 til 10 trinn. Ungdomsskoleelevene i kommunen har gitt uttrykk for at de savner et aktivitetsområde som innbyr til aktivitet. Det er ikke noe tilbud som frister dem til å gå ut i friminuttene, og det har utviklet seg en kultur der lærerne må tvinge elevene ut i friminuttene. Per i dag er det ikke noe aktivitetstilbud til elevene på ungdomsskolen, utenom kunstgressbane, en huske og et basketballstativ. Dette bekreftes av en tilstands- og utviklingsrapporten for grunnskolene i Overhalla 2017 som peker på utfordringer med skoleområdet på Overhalla Barne- og Ungdomsskole (OBUS), og at det haster å få gjort forbedringer i organiseringen av utearealene og tilrettelegging av ulike aktiviteter.

Lokalmiljøet

Kun litt over halvparten (57 %) av ungdommene oppgav i Ungdata undersøkelsen 2017 å være fornøyd med lokalmiljøet sitt, og dette viser en nedgang fra 2011 der nesten 80% oppgav å være fornøyd med lokalmiljøet. Undersøkelsen viser videre at 10. klassinger er mindre fornøyd enn 8. klassinger.

Fritidsaktiviteter

Ungdata viser at de fleste ungdommene bruker største delen av fritiden sin hjemme. Det er færre 10. klassinger enn 8. klassinger som finner på ting ute på kvelden sammen med venner, og det er også færre som er med på organiserte fritidsaktiviteter enn tidligere. Ungdata viser at de fleste trener og er aktive flere ganger i uka, men erfaringskunnskap fra kommunen er at mange melder seg ut av organiserte aktiviteter rundt 8. og 9. trinn. Kun 7 % bruker ungdomsklubben jevnlig og kun 6% av medlemmene i kulturskolen er ungdomsskoleelever. 34 % av ungdommene bruker mer enn 4 timer på skjermaktiviteter utenom skoletid, enten på spill eller sosiale medier.

Demokrati og elevmedvirkning

Elevundersøkelsen viser at Overhalla har scoret dårlig på demokrati og elevmedvirkning i flere år.

- c. Beskriv kort relevante planforankringer og tidligere og pågående satsinger i kommunen om temaet. (Samfunnsplan, delplaner, temaplaner, tiltak og satsinger som pågår i kommunen, ev. dedikerte ressurser)

Folkehelse er godt forankret i Overhalla kommunes planverk. I kommuneplanens samfunnsdel står det som et hovedmål at «*Overhallingene preges av god folkehelse*». Et annet viktig hovedmål er at «*Barn og unge er glade for å få utvikle seg i Overhalla*», med delmål om at «*Barn og unge får gode opplevelser gjennom et bredt kultur- og aktivitetstilbud*» og «*Alle barn og unge føler seg betydningsfulle i en trygg, inkluderende og mobbefri hverdag*». Vi ser for oss at deltakelse i Program for folkehelsearbeid kan bidra til å møte disse målsettingene.

Tidligere og pågående satsinger i kommunen

Kommunen har flere tidligere og pågående satsinger med mål om å fremme trivsel og god psykisk helse blant barn og unge. Overhalla har vært en MOT-kommune fra 2002, og fra 2016 har kommunen deltatt i tilleggsprogrammet barnehagen og skolen som samfunnsbygger. En ny spennende satsing er deltakelse i prosjektet «*Inkluderende barnehage- og skolemiljø*» som etter planen skal starte opp høsten 2018. Målet med dette prosjektet er å utvikle kompetanse og

solide rutiner for å forebygge mobbing og raskt håndtere mobbeproblematikk som oppstår. Prosjektet innebærer blant annet ansettelse av en ressursperson i 50% stilling med ansvar for koordinering av arbeidet.

Kommunen satser på tverrfaglig arbeid for barn og unge og dette viser seg blant annet gjennom «på tvers gruppa» som består av representanter fra oppvekst, helse, OBUS, ungdomsklubben, politi og folkehelsekoordinator. Denne gruppa fungerer som et koordinerende organ og jobber blant annet med foreldremøteinnsats, utfordringsbildet og Ungdata.

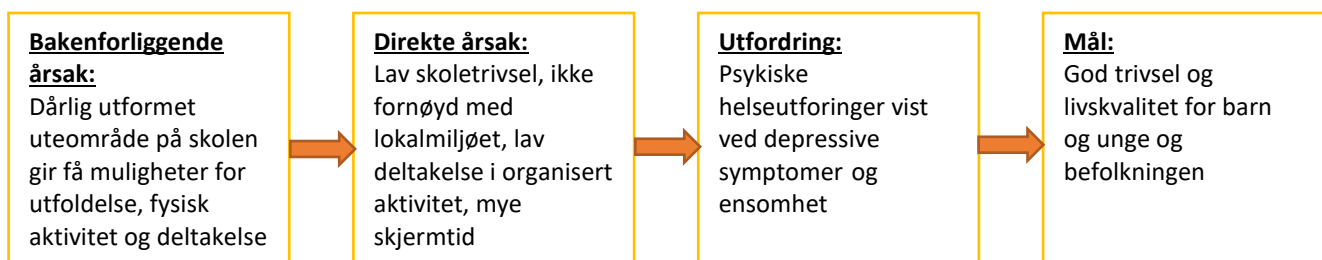
Andre relevante pågående satsinger for å fremme god psykisk helse og forebygge rus i kommunen er:

- Kjærlighet og grenser
- Kurs i depresjonsmestring i skolen – ungdomsskolen
- Tiltak mot barnefattigdom – inkludering.
- Bedre tverrfaglig innsats (BTI)
- Psykologisk førstehjelp til barn (5. trinn)
- Antimobbeprogrammet Zero – med egen handlingsplan for null mobbing i skolene.

d. Beskriv kort hva dere har tenkt å gjøre. Et kort sammendrag med bakgrunn i punktene a, b og c og kom med forslag til mulige tema (maks. 3) kommunen vil satse på.

Etter en gjennomgang av det vi vet om barn og unges psykiske helsetilstand i Overhalla kommune, hvilke faktorer som kan ha betydning for denne i kommunen, hvilke faktorer vi vet vi kan gjøre noe med og hva som allerede gjøres ønsker vi å rette en spesiell innsats på å fremme **skoletrivsel og skolemiljø for ungdomsskoleelever**. Det gjøres allerede mye for læringsmiljøet på skolen (blant annet MOT, prosjektet inkluderende barnehage og skolemiljø, psykologisk førstehjelp, kurs i depresjonsmestring og Zero) men for å få til en helhetlig innsats må det gjøres noe med det fysiske skolemiljøet. Det har ikke vært jobbet like godt med det fysiske oppvekstmiljøet som det psykiske, og det er et stort behov for å ruste opp uteområdet på skolen og legge til rette for en god arena elevene kan bruke både i friminuttene på skolen og på fritiden utenom skoletid.

Vi har laget denne enkle årsaksmodellen for å vise hvorfor vi tror utbedring av uteområdet på skolen er en god strategi for å fremme god psykisk helse blant barn og unge:

Undersøkelser viser at gode skolegårder reduserer mobbing, vold og uro blant elevene, stimulerer trivsel, motivasjon og læring. Et godt skoleområde har også en viktig rolle som uteareal for nærmiljøet. Erfaringer fra andre kommuner er at mange benytter seg av skolens uteområde også etter skoletid, både til idrett, lek og sosial omgang. Et godt skoleområde er således et tiltak som kan forebygge rus og fremme god psykisk helse blant barn og unge, men er også et tiltak som når sekundærmålgruppen for Program for folkehelsearbeid; befolkningen.

Overhalla barne- og ungdomsskole (OBUS) ligger i nær tilknytning til idrettsanlegget Gimle og trimtrappa i Gimledalen. Et godt uteområde på skolen henger derfor godt sammen med andre aktiviteter og muligheter i området. Idrettslaget har mye aktivitet i området og vil kunne dra god nytte av en tilrettelagt skolegård. I tillegg er det tanker om å flytte ungdomsklubben hit, og det er satt i gang trafikksikkerhetsforbedringer knyttet til hente/bringe/parkering på skolen og idrettsanlegget. Uteområdet vil derfor være mer enn en viktig arena for ungdomsskoleelevene i løpet av skoletiden. Vi ser for oss at dette vil være en arena ungdommene ønsker å komme tilbake til etter skoletid for å utøve uorganisert fysisk aktivitet og møte venner, det vil være en god arena for idrettslaget, en plass foreldre kan «slå i hjel tid» mens barna er på trening og en plass besøkende vil komme innom. Dette vil bli en møteplass for alle innbyggere i kommunen, uavhengig av sosial bakgrunn, som innbyr til både fysisk og sosial aktivitet uten krav til prestasjoner eller forpliktelser.

Overhalla kommune ønsker derfor å delta i Program for folkehelsearbeid med en satsing på skoletrivsel, der opprusting av uteområdet på skolen står som en sentral strategi.

e. Hvem er de viktigste aktørene og hvem medvirker når? Gjør spesielt rede for barn og unges medvirkning

De viktigste aktørene er ungdom, skolen, innbyggerne, næringsliv, frivillige lag og organisasjoner, politikerne, oppvekst, helse, SLT-koordinator, kultur og teknisk sektor i kommunen. Alle disse aktørene er viktige for best mulig gjennomføring av prosjektet og utforming av uteområdet, og vil inviteres til idedugnaden. Ungdom vil ha en spesielt viktig rolle i prosjektet ettersom dette er et tilbud til dem. Sentrale ungdomsorgan i kommunen er elevrådet, ungdomsrådet og unge motivatorer (MOT). Vi vil sørge for bred deltakelse fra ungdommene på idedugnaden, og vil også inkludere ungdom i arbeidsgruppen til prosjektet. Godt samarbeid mellom skolen, kommunens forvaltning og politikerne er avgjørende for å få gjennomført prosjektet.

f. Kort beskrivelse av framdrift (Når vil dere gjennomføre de ulike stegene i Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid?)

Vi legger Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid til grunn for arbeidsprosessen fremover.

- Steg 1 samfunnsoppdraget og steg 2 kunnskapsgrunnlaget:
Er gjennomført ved utarbeidelse av oversiktsdokumentet i kommunen, og i arbeidet med denne søknaden.
- Steg 3 – involvere og utvikle:
Vi vil arrangere en idedugnad høsten 2018.
- Steg 4 – planlegge tiltak:
vi vil på bakgrunn av idedugnaden prioritere, velge og planlegge tiltak høsten 2018. Dette skal gå inn som en del av et helhetlig utviklingsprosjekt som skal forbedre det totale uteområdet på Idretts og samfunnshall (Gimle)/idrettspark/skole.
- Steg 5 – gjennomføre:
vi vil sette i gang tiltak fortløpende ut fra hva som er mulig å gjennomføre ifh. Idedugnad, tilskuddsmidler og kommunal andel.
- Steg 6 – evaluere:
vil vi legge en plan for evaluering når vi jobber med å planlegge tiltaket i steg 4. Ungdata og elevundersøkelsen er viktige indikatorer på om tiltaket har oppnådd effekt.
- Steg 7 – videreføre fra handling til ny kunnskap:
Vi vil sørge for at kunnskapen fra prosjektet samles, dokumenteres og deles med relevante aktører både underveis og i etterkant av prosjektperioden.

g. Tanker om samarbeid med andre aktører (offentlige, frivillige og private)

I tråd med arbeidsmetodene i folkehelsearbeidet vil vi jobbe tverrsektorielt og tverrfaglig (viser til punkt e), samt opp mot frivillige lag og organisasjoner. Det kan være aktuelt å samarbeide med næringslivet, som f.eks. Skogmo Industripark. Vi skal også samarbeide med frivillige lag og organisasjoner som f.eks. idrettslag, Røde Kors og frivillighetssentralen.

Andre kommuner som har gjennomført lignende prosjekter tidligere er også viktige aktører med tanke på erfaringsutveksling, f.eks. Levanger kommune.

h. Tanker om samarbeid med FOU- og kompetansemiljøer (Hvilke FoU- miljøer trenger dere bistand fra, hva trenger dere bistand til og når? Har dere kanskje allerede vært i kontakt med noen? Eller er dere usikre på hvilke kompetanse miljø og ønsker å drøfte dette med fylkeskommunen?)

Vi ønsker å samarbeide med FOU- og kompetansemiljøer for best mulig gjennomføring av prosjektet. Aktuelle aktører kan være NTNU samfunnsforskning, NTNU senter for helsefremmende forskning eller Nord Universitet. Det er aktuelt å samarbeide i planleggingsfasen av prosjektet både for å finne målbare mål og lage en god evalueringsplan og for å sikre at tiltaket legges opp på en måte som best mulig fremmer trivsel og god psykisk helse blant barn og unge. Vi ønsker også å samarbeide med FOU- og kompetansemiljøer for å få en god evaluering av prosjektet i etterkant som kan videreføre handling til ny kunnskap.

i. Tanker om implementering av erfaringer og resultater i daglig drift etter programslutt? (Hvordan vil dere sikre implementering? Hvem vil dere involvere? Når vil dere starte?)

Overhalla kommune er i gang med å lage ny samfunnsplan, og vi vil legge vekt på å implementere tiltakene vi kommer frem til i denne. Skoletrivsel og uteområdet er utfordringer som er løftet av både politikerne, kommuneadministrasjonen og skoleledelsen, og det er derfor god vilje til å jobbe med problematikken. Dette eierskapet er sentralt for forankring av prosjektet samt implementering i daglig drift.

4) Tilleggsopplysninger/vedlegg (som f.eks. beskrivelse av satsing)

Overhalla kommune søker om støtte på 400 000 kr pr år i tre år og vil yte tilsvarende egeninnsats.

Administrativ forankring i henhold til punkt 1. Politisk forankring blir sikret gjennom sak i kommunestyret i andre halvdel av juni og ettersendes.